

Cred că, pentru mișcarea noastră teatrală, primul Congres al educației politice și al culturii socialiste a stabilit, printr-atele, și etapele definitorii privind arta interpretativă românească. Ceea ce se impune, în primul rând, ca urmare firească a timpului pe care îl trăim, este implicarea directă, deschisă a teatrului — dramaturgiei și artei spectacolului — în realitatea noastră socială, în problematica acută a raporturilor noi, statornice între societate și individ. Teatrul românesc se adresează prezentului, actualității, sintetizând, totodată, într-o unică coordonată spirituală, forța dialectică ce unește trecutul, prezentul și viitorul acestui pământ. Responsabilitatea partinică a creatorilor de bunuri spirituale a fost relevată cu deosebită atenție de lucrările Congresului, stabilindu-se importante sarcini politice ce revin, bineînțeles, în forme specifice de manifestare, întregii culturi actuale.

Plecând de la aceste obiective ferme, trebuie să medităm serios și cu mult discernământ asupra muncii noastre viitoare. Formăm un om nou și o societate superioară, în care năzuințele de veacuri ale omenirii se pot împlini. Teatrul românesc — așa cum reiese clar din Expunerea secretarului general al Partidului Comunist Român — trebuie să se adreseze în primul rând, ca sursă de inspirație, vieții românești, în toată plenitudinea sa, cu neajunsurile și năzuințele sale, cu contradicțiile de mentalitate și comportament, cu faptele sale pilduitoare și cu cele reprobabile. Un teatru în aprișă confruntare (și înfruntare) cu tot ce este străin umanismului adevărat, un teatru-tribună de dezbateră, în care formele de contestație implică responsabilitatea afirmării sensurilor majore. Un teatru al vieții, al oamenilor și al speranței. Un teatru umanitar și lucid, barometru al gândirii întregului popor.

Avem obligația de onoare să realizăm spectacole vii, eficiente și profunde, spectacole ce, prin înaltă ținută artistică (e o mențiune ce trebuie subliniată), să analizeze cu obiectivitate, în spiritul filozofiei materialiste, problemele esențiale ce frământă istoria vie a neamului românesc. Nu trebuie să înlocuim o necesitate cu un slogan și să confundăm arta angajată, mili-

tantă cu formule vide, pur declarative. Politică se realizează și prin dimensiunea în profunzime a culturii, prin substanțialitatea problematicii dezbătute, prin diversitatea formelor de educație cetățenească. Coordinarea activității noastre sub imperativul eficienței trebuie să ne îndemne la ordonarea datelor privind munca de realizare a spectacolelor, a semnificației actului spectacular. Mă refer, cu precădere, la o problemă ce revine cu insistență în discuțiile noastre profesionale, și anume, la programul teatral de perspectivă. Pentru o mai judicioasă realizare a manifestărilor teatrale, este absolut necesară funcționalizarea muncii noastre, pe criterii de perspectivă ce îmbină armonios aspectele specifice laboratorului de expresie teatrală, modalitățile de reprezentare scenică, cu criteriul repertorial, bazat pe dimensiuni ideatice, solicitate cu insistență de comandamentul social.

Noi, realizatorii, trebuie să găsim modalitatea cea mai pertinentă de a soluționa desfășurarea artistică efectivă a cerințelor ideologice ce se impun ca sarcini de mare răspundere în activitatea teatrului, de formare a conștiinței. Programul teatral necesar activității noastre viitoare obligă, în primul rând, la un repertoriu divers și substanțial, ce atacă probleme reale, semnificative; obligă la materializarea scenică a acestui repertoriu printr-un colectiv creator de consistență valorică și la educarea unui public dispus să colaboreze cu reprezentarea teatrală pe coordonatele autentice, majore ale fuziunii spectaculare. Publicul nu e scutit nici el de răspunderi în privința selecției. Răspunderi care nu diferă de cele ale creatorilor de artă. Fiindcă publicul este el însuși un creator și noi trebuie să-i descoperim și să-i activăm această funcție, pe care o posedă, dar la care nu face apel decât arareori. Teatrul românesc trebuie să înțeleagă, acum, mai mult ca oricând, că menirea lui nu este deloc ușoară, că trebuie să existe cu adevărat, pentru acest timp și pentru oamenii ce-i solicită forța și încrederea. Misiunea social-politică a teatrului este hotărâtoare pentru mersul lui înainte. E un apel pentru o stare activă de creație, pentru o descifrare atentă a sensurilor epocii contemporane.